

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik-, Háromszék-, Maros-torda-, Torda-aranyos- és Udvarhely-vármegyék partoktól független, székely érdekei ügye

Előfizetési ár: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdetések díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta takarékpénztári csekk- és kliringszámla 10489.zs

A világháboru vérzivatarába

belevegült a népek elmékedése. Csak most ébredt annak tudatára, hogy ő számottevő valaki. A háboru réme már nem fenyegeti, mert benne van egész egyénisége. Most megtanultimádkozni és elfeledett káromkodni. S míg vérét hullatja, addig elmékedik — ébren álmadozik a jobb és boldogabb világról.

A természet képei a halálban életről regélnek neki. Megnyílt elmékedő képzelete, megélénkült reménye- és megszületik a jövőbe vetett hite.

Őszi hervadás, virágok hullása, a fák pusztá koronája, országok kihalt rónasága, a néma hólepellet borított sívatagok — mind mind az emberi mulandóságról beszélnek neki.

Az itt-ott aláhulló hódarab és esőcsep valami fájdalmat ujit fel szívében, kinyílnak szemei és messze révedeznek, hol a csillogó havon piros rózsák nyílnak, gyökerei nemes emberi szivekből fakadnak s mennydörgésszerű, kegyetlen vihar nyombában virulnak ki. A titáni hősök rohanó lábai alatt dübörög a föld, a biztos halált kínáló kar lehanyatlak és menyeyei ima hallatszik a hősök ajkain. Mindenütt haldoklás, elmulás képe tűnnek szemek elé.

S midőn ezeket látja — hajnal hasadásra, felkelő napsugára, tavasz fakadása, virágok nyílása után vágyakozik.

A halál-hörgés, madárdalolás, ember-gyilkolás és szent olvasó morzsolgatás mennyire nem illelenek egy szívben és érzelemben

bele! Hány fiatal élet ölelkezik a halállal, hatalmas alkotás rombolással! Mennyi szép remény halványul el, tettevagy bémul meg! A nyomor és árvaság rémei sokasodnak. A köny árjai hömpölyögnek az egész világon. Mindezek az emberi sziveken keresztül gázoló valóságok... De most vegyük elő gondolkodó eszünket és fontolgassuk meg a jövődöket...

Tudjuk, hogy a természet álma nem örökös halála. A falombok hullása a rügyfakadás előjele. A vér hullásán rózsák nyílása, az élet áldozatán új élet fakadása következik.

„A vértanuk vére a keresztények magva lett”. Így a hősök véreből kikel a szabadság hajnala, megszületik e szabadok hazája. A mint Krisztus vére mentett meg a kárhozattól, úgy a hősök vére ment meg a tepsedéstől.

Mi lesz hazánkkal, ha nem jön e tisztogató fergeteg? Erkölcsünk lehanyatlak, szabadságunk szétfoszlik, a széthuzás és irigység üti fel tanyáját...

Igaz, nagy és sok is az áldozat, de reménységünk szerint meg fog jönni a boldogabb jövő és igazság országa, a mely az Isten akarata. S ha sok vér is ömlik, mely a népünk vére, jogos a reménységünk, hogy nem maradhat el annak a megérdemelt pére.

Már sokan hősi koronát nyertek, midőn azzal a tudattal hunyták le bágyadt szemüket,

hogy kötelességeiket teljesítve, szabad hazát ohajtottak szerezni gyermekeiknek, utódaiknak...

Hogy jönni fog a boldogok kora, midőn észreveszik a hősök fiait, azt az elfeledettet, gondolozzák a csonka hősök árváit, s midőn nyujtanak a véres szent rögéből az ő munkálására és fenntartására.

S ha most vérevel öntözi és újra megszerzi e nép hazánkat, akkor méltán várhatják el, hogy e nép országa legyen Magyarország.

Lesz még tavasz és felvirradás, már bontakozik a rügyfakadás, közeledik a madárdalolás. Csak legyen kitartó a bizalmunk, törhetetlen a hitünk hőseink győzelmében. Akkor elmékedésünk nem az álom szüleménye, hanem a boldog jövőnk előképe lesz...

Higgyük erősen, hogy a magyarok Istene is ezt akarja s áldassék ez akarata!...

András Péter.

Visszhang.

[—gh] Nemcsak Erdély, de Magyarország minden önérzetes, hazájáért vért ontani kész vadásza megmozdult az „Udvarhelyvármegyei Vadásztársaság”-nak a „Székelyország” utján kibocsátott felhívására.

Megdobbant a hősök szive és visszhangot keltett a hazafias lelkekben.

A jelentkezések sorozata megindult.

Az elsők között ott látjuk a legbátrabbakat, kiknek mindennél drágább a haza becsülete s kik vitéz jelszöként vallják a költővel:

„Inkább egy szálig meghal a Vadászok hős hada: Csak a szent zászló lobogjon; Csak éljen a haza!”...

Dr báró Diószegi Dezső budapesti ügyvéd 1915. január 24-ről többek között ezeket írja:

„... mint erdélyi ember és gyermek-korom óta vadász, szolgálataimat felajánlom. Szíveskedjenek előjegyzésbe venni. 44 éves vagyok, teljesen ép, egészséges, háromnegyed esztendeig szolgáltam a lovasság-nál, mint önkéntes, honnan (ezelőtt 25 évvel) kartörés miatt távoztam. Jelenleg Budapesten fiscalis vagyok 15 év óta. Igen szép az eszme és megfelelőseink hirnevének. Adja az ég, hogy létesüljön és mi, a csep viz, ártalmára lehessünk ellenségeinknek. Teljes tisztelettel; Dr báró Diószegi Dezső Budapest, IX. Ferencz-körut 2. I. em.”

Ugyancsak Budapestről irt Waczula Rezső műépítész (IX. Ráday-utca 22. sz.) a Vadásztársaságnak Székelyudvarhelyre: „Mint öreg s tapasztalt Nimrod hónapok óta vártam egy ilyen mozgalmunkra. Sajnos azonban, a mi vadászaink itt még nem érzik ennek szükségességét. Pedig hát már a legfőbb ideje volna, hogy mi is sorompóba lépjünk. Hazafias mozgalmunkat szívből üdvözlöm és igen kérem engem az ügyek állásáról tájékoztatni, hogy csatlakozhassam. Vadász üdvvel; Waczula Rezső.”

Ime, így fogják fel a fellevelet azok, kiknek véleménye sullyal bir és akik érett, megfontolt kérdésnek tekintik az „Udvarhelyvármegyei Vadásztársaság” hazafias mozgalmát.

Mi pedig tovább hirdetjük és lelkesedéssel hívjuk, harcra kész

vadászaikat *Horváth Lajos* közlegénynek s *Kovács József* közlegény által már megzenésített indulójával:

— „Rajta hát, derék vadász
Tömörülni most,
Az óra int, jöjjetek mind,
Gyáva ki, haboz!
Köztetek nem lehet
Cs nincs egy gyáva se...
Oh jöjjetek! hogy áldjon meg
A sergek Istene!”

A második menetászlóalj Galiciában.

Irta: Földes Zoltán.
II. közlemény.

Szeptember 13-án reggel *Novi-Zagorzon* tartottunk háromnegyed órai pihenőt.

A délelőtti folyamán betöltött fegyverekkel a kezünkben utaztunk tovább. Dél körül *Krosienkórnál* rengeteg kocsi álló, végtelen szekérsorok jöttek velünk szembe, katonai kísérettel. Vonatunk mindegyre megállt. Katonai aut mobilokat is láttunk; öbbször gyors iramban jöttek a harcra felől.

Dél alig mulhatott, amikor megálltunk *Usztriszkinél*. Majd ismét a falun túl, a hol hosszabban pihenünk. Tavolról látjuk újint a harcra térrel jövő szekerek újabb, végtelen sorát.

Tovább rohogtunk és *Chyrovban* állottunk meg. 4 volt az óra; itt osztották ki az ebédet. 4 óra 55 perckor mentünk el *Dobronulnál* s több megállás után elértük *Hermanovicot*. A távolban egy nagy épület lángokban állott. Többfelé égés fényletszött. Borzalmasan szép látvány volt a csendes alkonyatban. A háború szellője csapott meg... Éreztük, hogy nem vagyunk már messze a halál mezejétől, a hol a rettenetes rém suhogtatja véres pallosát.

Beértünk *Przemysl* állomására. A hadászati vezetés hely irányát csak a távoli fényjelzések mutatták. Piros, zöld, narancs és fehér színű fénycsomók villogtak a meszeségben. Titkosan ragyogtak bele a sötét éjszakába. A mi vonatunkon egy gyertyácska sem égett; az állomás is le volt sötétítve. Egy óra hosszat álltunk. Aztán megindult a vonat és óvatos lassúsággal haladt — visszafelé. Ugy látszik, hogy parancs jött, hogy vonuljunk el *Przemysl*-alól, menjünk vissza. Ismét láttuk az égő falvakat, és kisvártatva megérkeztünk a *niankovic* állomásra. Itt töltöttük az éjszakát. A vasuti kocsikban aludtunk.

Ezzel véget is ért a vasuton való utazás. Másnap, szept. 14-én reggel sorba álltunk a vonat mellett és bemarsiroztunk az állomás egyik oldalán fekvő *Zablote* nevű községbe. Kis falu, orosz, lengyel és

zsidó lakóssal. Minket — a harmadik szakasz első és második raját — nyomban őrszolgálatra vittek. Az őrállomás egy derék lengyel földműves birtoka volt. Sok gyermeke volt szegénynek, s bizonyosfokú tartózkodással fogadott a már sok sanyarúságot átélte család. Hogyne! Hisz már osztrák és magyar, meg ellenséges csapatok kétében is portyáztak itt s a muszkák el is hordtak egyetmást. Marhát, gabonát...

Férfi kevés volt a faluban s látnivaló volt a kedvetlenség a lakosságon a bekvártélyozás miatt. A mi svarmunk (illetőleg az egész II. zug) a faluinnenső végén (az állomás felé) kapott szállást, valami szalmafedeles eszteriben. De mi egy percig sem laktunk ott, mert az őrszolgálat letelével már utban voltunk.

Az őrszolgálatban óránként váltottak föl egymást. A váltásig igen kellemesen telt az idő. Így érdeklődünk a gazdaság iránt. Csépeltek. Bochkor, az abtheilung őrege elvette a csépet a lengyel gyerektől. Hadd lássa meg a polák, hogy csépel a magyar!... A keveguzs sem tett szert neki. Úgyetlen ám ez a polák. És egy szempillantás alatt olyan magyar guzt kötött, hogy azt még tizenhat polák sem tudta volna elszakasztani... Aztán megkérdeztük a házigazdától a gazdasági s házi eszközök elnevezését. Konstatáltuk a mi kifejezéseinkhez való hasonlóságot. Persze. Mezőgazdasági ismereteinket szlávoktól sajátították el.

(Szept. 14-én) dél körül *Przemysl* felől *ágyudörgést* hallottunk. A mennydörgéshez hasonló ágyuszó egy pár órán át hallatszott, aztán megszünt. Egy domtetőről sokáig figyeltük a szakadatlan, sokszoros dőrejt.

Este 7 óra után az őrállomás udvarán üldögéltünk. Egyszerre puskalövések hangzottak el, gyors egymásutánban, a hátul fekvő kertek irányában. E miatt háromszor is őrség vonult ki, de csak kétször tudtuk meg, hogy mi történt. Az ezredesünk a posztokat vizsgálta s a falu egyik zugába, a vak sötétben, valaki revolvérrel rá lött, amit a közeli őrszem öt lövéssel akart megtorolni; de senkit sem sikerült megsebesíteni vagy elfogni. Csönd volt mindenütt... Az ezredesnek jobb karjába furódott a golyó. (Másnap haza is utazott vele.) Az éj folyamán több gyanúsítottat tartóztattak le az őrszolgálatok. (Háromszor jártam ki én is.) Nem tudódott ki, ki volt az a gazember. Hej, ezek a galíciai faluktele vannak árulókkal!... Később mélyebb gyökeret vert bennünk ez a meggyőződés.

— **Nősülni akar.** Vidéki kereskedő és kisbirtokos, 54 éves, nőül venne 40—50 éves, polgári osztályból való nőt 2000 korona hozományal. Levél e lap kiadóhivatalába küldendő továbbítás véget. Közvetítő kizárva.

Székely hősök.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaarnyos- és Udvarhelyvármegyéből származó és a világháborúban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hősöknek a hadügyminiszterium veszteség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.

II.

Gologán György 2. gy. e. 9. sz. Háromszékvm. Hosszúfalva, megsebesült. —

Hadi Mihály pótart. tizedes 2. gy. e. 15. sz. Háromszékvm. Csernaton, megsebesült. — Hajdu József 2. gy. e. 14. sz. meghalt. — Hamar Ferenc címz. őrvezető 2. gy. e. 4. sz. Háromszékvm. Nyújtód, megsebesült. — Harkó János pótart. 2. gy. e. 6. sz. Háromszékvm. Bikfalva, megsebesült. — Hollanda József címz. őrvezető 2. gy. e. 5. sz. Háromszékvm. Lemhény, megsebesült. —

Illés István 2. gy. e. 12. sz. Háromszékvm. Gelence, megsebesült. — Ince András őrmester 2. gy. e. 6. sz. Háromszékvm. Gidófalva, megsebesült. — Isán Sándor pótart. 2. gy. e. 7. sz. Háromszékvm. Nagyborosnyó, megsebesült. —

Jakab Eugen címz. tizedes 2. gy. e. 6. sz. Udvarhelyvm. Eted, megsebesült. — Jakab Lajos őrvezető 2. gy. e. 10. sz. Csikszereda, megsebesült. — Jakabos József 2. gy. e. 5. sz. Háromszékvm. Kézdi-zászfalu, megsebesült. — Józsa György egyéves önkéntes, címzetes őrvezető 2. gy. e. 5. sz. Háromszékvm. Ilyfalva, megsebesült. —

Kádár Imre 2. gy. e. 14. sz. meghalt. — Kádár Ignác címz. tizedes 2. gy. e. 4. sz. Háromszékvm. Kézdiálmás, megsebesült. — Kádár Mihály 2. gy. e. 11. sz. Háromszékvm. Sepsiszentkirály, megsebesült. — Kádár Mihály pótart. 2. gy. e. 1. sz. Háromszékvm. Lisznyó, megsebesült. — Kalányos Elek 2. gy. e. 10. sz. Háromszékvm. Böllön, megsebesült. — Kalit Sándor pótart. 2. gy. e. 15. sz. Háromszékvm. Magyarbodza, megsebesült. — Kánya Benjamin címz. tizedes 2. gy. e. 11. sz. Csikszentgyörgy 1886., meghalt. — Karácsony Domkos 2. gy. e. 13. sz. meghalt. — Karsi András tizedes 2. gy. e. 8. sz. Háromszékvm. Kézdi-martonfalva, meghalt. Kelemen Sándor 2. gy. e. 5. sz. Háromszékvm. Barátos, megsebesült. — Keresztély Marton szakaszvezető 2. gy. e. 10. sz. Udvarhelyvm. Énlaka, megsebesült. — Kis József 2. gy. e. 7. sz. Háromszékvm. Rét, megsebesült. — Kiss András pótart. 2. gy. e. 1. sz. Háromszékvm. Zágon, megsebesült. — Kiss Eugen címz. tizedes 2. gy. e. 6. sz. Háromszékvm. Árkos, megsebesült. — Kiss Ignác címz. őrvezető 2. gy. e. 6. sz. Háromszékvm,

Kézdisarfa, megsebesült. — Kocsis Mihály 2. gy. e. 3. sz. Háromszékvm. Székelytamásfalva, megsebesült. — Kohu Armin 2. gy. e. 10. sz. Háromszékvm. Uzon, megsebesült. — Kökösi István 2. gy. e. 10. sz. Háromszékvm. Ilyefalva, megsebesült. — Komonics Miklós 2. gy. e. 3. sz. Háromszékvm. Magyarbodza, megsebesült. — Komsa József 2. gy. e. 10. sz. Háromszékvm. Márkosfalva, meghalt. — Kondráth Lajos pótart. 2. gy. e. 5. sz. Háromszékvm. Imecsfalva, megsebesült. — Kósa Dénes őrvezető 2. gy. e. 12. sz. Háromszékvm. Középpajta, megsebesült. — Kovács Mózes 2. gy. e. 10. sz. Háromszékvm. Nagyborosnyó, megsebesült. — Kozma János 2. gy. e. 4. sz. Háromszékvm. Kovászna, meghalt. — Kranga János 2. gy. e. 12. sz. Háromszékvm. Bodola, megsebesült. — Kriszta Pál 51. gy. e. 11. sz. Tordaarnyosvm. 1893., megsebesült. — Kriszta Miklós pótart. 2. gy. e. 15. sz. Háromszékvm. Magyarbodza, megsebesült. — Kutál István 2. gy. e. 15. sz. Háromszékvm. Imecsfalva, hadifogoly. —

Lakatos Lajos pótart. 2. gy. e. 6. sz. Háromszékvm. Agostonfalva, megsebesült. — Lapedus Ilyé pótart. 2. gy. e. 3. sz. Háromszékvm. Aldoboly, meghalt. — Lingurár János 2. gy. e. 6. sz. Háromszékvm. Magyarbodza, megsebesült. — Lőrincz Mihály 51. gy. e. 10. sz. meghalt. —

Magdó Ignác 2. gy. e. 12. sz. Háromszékvm. Berczik, megsebesült. — Magdó János pótart. 2. gy. e. 15. sz. Háromszékvm. Hétfalu, megsebesült. — Magos Viktor őrvezető 2. gy. e. 1. sz. Háromszékvm. Zágon, megsebesült. — Makó András őrvezető 2. gy. e. 2. sz. Háromszékvm. Futásfalva, megsebesült. — Mariás Miklós 2. gy. e. 15. sz. Háromszékvm. Bodola, megsebesült. — Mariu György 2. gy. e. 9. sz. Háromszékvm. Dobolló, megsebesült. — Márk Gyula 2. gy. e. 3. sz. Háromszékvm. Rét, megsebesült. — Máthé Pál 2. gy. e. 6. sz. Csikkászón, meghalt. — Matyas József címz. tizedes, 2. gy. e. 5. sz. Háromszékvm. Esztelek, megsebesült. — Mihály Albert pótart. 2. gy. e. 11. sz. meghalt. — Mihály László 2. gy. e. 15. sz. Háromszékvm. Málnásfürdő, megsebesült. — Mihály Lajos pótart. 2. gy. e. 7. sz. Háromszékvm. Árkos, megsebesült. — Miklós Mihály 2. gy. e. 6. sz. Háromszékvm. Lemhény, meghalt. — Mocsél György pótart. 2. gy. e. 15. sz. Háromszékvm. Sepsiszentgyörgy, meghalt. — Mocsél István 2. gy. e. 9. sz. Háromszékvm. Kökösi, megsebesült. — Mokány Ferenc pótart. 2. gy. e. 1. sz. Háromszékvm. Sepsibükszad, megsebesült. — Molnár András 2. gy. e. 5. sz. Háromszékvm. Sósmező, megsebesült. — Molnár Gábor 2. gy. e. 1. sz. Háromszékvm. Székelytamásfalva, megsebesült. — Molnár János pótart. 2. gy. e. Háromszékvm. Étfalva, meghalt. — Folytatjuk.

Harctéri hősök kultusza.

A háborúval kapcsolatos társadalmi és hivatalos akciók között kétségtelenül a legrokonsevesebb és legnépszerűbb lesz az, amelyet a Hadsegélyző Hivatal kezdeményezett azzal a kegyeletes és emellett hadtörténelmi és hazafias szempontból is rendkívüli fontosságú céllal, hogy a harctereken hősi halált halt magyar katonák emléke az utókor, az elkövetkezendő nemzedékek számára méltó módon megörökíttessék.

A Hadsegélyző Hivatal égisze alatt ebből a célból egy bizottság létesült „Hősök Emlékét Megörökítő Országos Bizottság” címen, amelynek elnökei Kirchner Hermann és kir. altábornagy, a Hadsegélyző Hivatal vezetője és Dr. Lukács György v. b. t. i. orsz. képviselő.

Ez a bizottság igen szerencsés gondolatral akarja megvalósítani nemes célját és pedig felhívást intéz az egész ország közönségéhez hivatalos hatóságokhoz épen, mint magánosokhoz, hogy minden adatot, amely harctereinken elesett hőseink halála körülményeire és a harctéren tanúsított hősi cselekedeteikre vonatkozik, épígy az elesett hősöknek rendelkezésre álló arcképeit küldjék be a bizottságnak.

Az ilyenformán összegyűlt adathalmazt a bizottság hivatalosan hitelteljesíteni igyekszik rendszerbe foglalva, mint a mai háború emberi dokumentumainak okmánytárát, a nyilvánosság rendelkezésére bocsátja.

Ez a nemes mozgalom, amely a komoly hadtörténelmi számára is kétségtelenül nagyértékű, becses adatokat fog eredményezni, de másrészt a jövő nemzedékek számára a hősi cselekedetek egész légióját fogja nemes példázatok gyanánt megörökíteni, hivatva van arra, hogy lelkes visszhangra leljen az egész ország társadalmába, főként azokban a hajlékokban, ahol ma aggódó szeretettel figyelik a harctéren küzdő családtagok sorát és gyászolják a hősi halottakat.

A Hősök Emlékét Megörökítő Országos Bizottság ez uton hívja fel az ország közönségét, az érdekelt családot és testületeket, hogy a fenn jelzett adatokat az elesett hősök fenyképeivel együtt címére (IV. Hajó utca 16. Budapest) sürgősen küldjék be.

— Kinevezés, áthelyezés. Az igazságügyi miniszter Dr. Balogh Árpád kolozsvári vidéki járásbírói joggyakorlatot a tordai törvényszékhez jegyzőnek nevezte ki; a vallás- és közoktatásügyi miniszter pedig Pisztei Alfréd gyergyóalfalvi áll. polg. fiúiskolai segédtanítót jelenlegi minőségében az orosházi áll. polg. fiúiskolához helyezte át.

A hős 82-ösök

A cs. és kir. Hadügyminiszterium 1915. január 11-én kiadott 99 es számú veszteség lajstromába foglalt 82-ös ezredbeli tisztek és legénység névsora. (II. közlemény.)

Bágyi Mózes póttart. 1. sz. Udvarhelyvm. Solymos 1889. megsebesült. — Bakó Lajos 13. sz. Csíkesomortán 1882. megsebesült. — Bakos József tizedes 1. sz. Gyergyóremete 1892. megsebesült. — Balázs Alajos címz. őrvezető 15. sz. Csíkm. Ditró 1886. meghalt. — Balázs János őrvezető 3. sz. Gyergyóalfalu 1892. megsebesült. — Bálint András, címz. szakaszvezető 2. menetszázad Udvarhelyvm. Karácsonfalva 1884. megsebesült. — Bálint István 11. sz. Udvarhelyvm. Székelyszentkirály 1891. meghalt, 1914. nov. 11-én. Balla József póttart. 2. menetsz. Csíkszentgyörgy 1889., meghalt 1914. nov. 1-én. — Balog Ferenc címz. tizedes 7. sz. Csíkm. Gyergyószárhegy 1890. hadifogoly (Gajcar, Szerbia) — Balog Ferenc címz. tizedes 7. sz. Csíkm. Gyergyószárhegy 1890. megsebesült. — Bándi Péter póttart. 1. sz. Csíkesekefalva 1890. megsebesült. — Bara István 3. sz. Csíkszentdomokos 1884. megsebesült. — Barczán Lajos 3. menetszázad Udvarhelyvm. Bágy 1883. meghalt, 1914. augusztus 30-án. Baricz Abraham 13. sz. Csíkdánfalva 1891. megsebesült. — Baróti Antal 15. sz. Csíkm. Gyergyócsomafalva 1890. megsebesült. — Bartalus Lőrinc 7. sz. Udvarhelyvm. Magyarzsádkod 1889. megsebesült. — Bartos Mihály 5. sz. Udvarhelyvm. Székelymagyaros 1889. megsebesült. — Bartók Pál 3. sz. Csíkesekefalva 18. 9. megsebesült. — Basa Károly póttart. 6. sz. Csíkszentlélek 1891. megsebesült. — Bató Domokos őrvezető 3. sz. Udvarhelyvm. Homoródszentpál, 1888. megsebesült. — Becze János címz. őrvezető 5. sz. Csíkm. Gyergyószárhegy 1884. meghalt 1914. november 8-án. — Bedő Lajos póttart. 1. sz. Csíktusnád 1889. megsebesült. — Belk János 11. sz. Szolnokdobokavm. Csicsogombás 1892. megsebesült. — Bencze András 3. sz. Udvarhelyvm. Homoródszentpál 1888. megsebesült. — Benczédi Sándor 1. sz. Udvarhelyvm. Benczéd 1892. meghalt 1914. november 11-én. — Benedek Ferenc póttart. 1. menetsz. Udvarhelyvm. Kisbaczon 1887. megsebesült. — Benedek Mózes póttart. 2. menetsz. Udvarhelyvm. Gyepes 1889. megsebesült. — Binder Mihály szakaszvezető 3. sz. Udvarhelyvm. Bene 1890. meghalt 1914. november 11-én. — Biró Ferenc 3. sz. Csíkm. Gyergyóújfalu 1887. megsebesült. — Biró Gábor őrvezető 1. sz. Csíkszereda 1891. megsebesült. — Biró Tamás 16. sz. Csíkm. Gyergyóalfalu 1882. megsebesült. — Birta Lajos őrvezető 11. sz. Csíkszentsimon 1884. megsebesült. — Birtalan Elek póttart. 1. menetsz. Udvarhelyvm. Etéd 1888. megsebesült. — Birtalan Balázs (Mózes) póttart. 2. me-

netsz. Udvarhelyvm. Etéd 1887. meghalt 1914. november 11-én. — Biró György 13. sz. Udvarhelyvm. Bodos 1887. megsebesült. — Bodor Felix póttart. 2. menetsz. Csíkm. Gyimesfelsőlak 1859. megsebesült. — Bodor Péter tizedes 3. sz. Csíkgyimesbükk 1891. megsebesült. — Bogács Áron, póttart. 12. sz. Csíkmadaras 1889. megsebesült. — Bogyor György póttart. 1. menetsz. Udvarhelyvm. Bibarczfalva 1886. megsebesült. — Boldi Miklós 14. sz. Udvarhelyvm. Székelyudvarhely 1891. megsebesült. — Bordea Peter 8. sz. Csíkm. Gyergyóvárhegy 1892. megsebesült. — Both László 8. sz. Udvarhelyvm. Kápolnásfalva 1892. megsebesült. — Butunaj Miklós póttart. 4. menetsz. Csíkm. Gyergyóbékás, 1889. megsebesült. — Buzogány György 6. sz. Udvarhelyvm. Ujszékely 1889. megsebesült.

Császár István póttart. 3. menetsz. Csíkm. Ditró 1888. megsebesült. — Csedő Sándor címz. őrvezető 11. sz. Csíkszentgyörgy 1886. megsebesült. — Cselenszki Albert 15. sz. Bukovina Kimpolung, Pozoritta 1893. megsebesült. — Csercse Miklós 9. sz. Csíkszentmiklós 1892. megsebesült. — Csörgő Tamás szakaszvezető 16. sz. Csíkm. Gyergyószárhegy 1890. megsebesült. — Csibi Lajos 6. sz. Csíkm. Ditró 1887. megsebesült. — Csiki Mózes 10. sz. Udvarhelyvm. 1883. megsebesült. — Csog Antal 9. sz. Udvarhelyvm. Magyarhermány 1892. megsebesült. — Csog Eliás 9. sz. Udvarhelyvm. Magyarhermány 1890. megsebesült. — Csűrös András őrvezető 14. sz. Csíkm. Kásonyfalva 1888. megsebesült. — Czifra Ilyés 5. sz. Csíkbélbor 1892. megsebesült. — Czifra Tódor 8. sz. Csíkm. Gyergyóvásláb 1891. megsebesült. (Folytatjuk.)

Krónika.

— A háború története. —

Január 16. A Dunajec mentén tegnap heves ágyuharc volt. Nehéz tüzérségünk felgyújtotta az oroszok egy nagy raktárát és elhallgattatott egy több nap óta jól elhelyezett orosz üteget.

Lengyelországban a Visztulától nyugatra a német támadások előbbre haladtak.

Soissonsól északra és északkeletre az Aisne északi partját a franciáktól végleg megtisztították. A 3 nap harcok alatt szerzett zsákmány 5200 hadifogoly, 14 ágyú, hat géppuska és több revolverágyú. A franciák súlyos veszteséget szenvedtek. Négy-ötezer halott franciát találtak a csatamezőn.

Avezzaván, Aquilán és Sodán kívül még sok kisebb olasz várost és sok falut pusztított el a földrengés; a halottak ezrei fekszenek ezen romok alatt; több községet minden lakosságával együtt eltüntetett a katasztrófa a föld színéről. 45 ezer emberélet esett áldozatul.

Január 17. Höfer: A Dunajec mentén tüzérségünk orosz tábori és nehéz tüzérséggel folytatott harcban ismét szép eredményeket ért el.

A németek az Arrastól északnyugatra levő állásaik ellen intézett összes támadásokat visszaverték. Több francia lövészárkot elfoglaltak és a benne levőket elfogták.

A Dardanéliákon erődeink ágyutüze elsüllyesztette a Saphir nevű francia tengeralattjárót, mely be akart hatolni a Dardanellákba.

A soissonai harcokban a németek összesen 35 ágyút zsákmányoltak.

Anglia százánál több üres gőzöst hadihajókká alakított át, olyanra is festette, hogy a németeket megtévesse. Ezekre akarja irányítani a németek támadását, hogy azt eltérítse a valódi angol hadihajóktól.

József Ferdinánd főherceg a limanovai csatáért Vilros császártól az első és második osztályú vaskeresztet kapta.

Január 18. Lengyelországban a helyzet változatlan, a Dunajec mentén Tarnovtól délre egész napon át ágyú harc folyt.

A Kárpátokban nyugalom van. A bukovinai határon csapataink megállították az orosz offenzívát.

Flandriában mindkét részről csak tüzérségi harcok folytak. Az Argonneokban kisebb előhaladást tettünk.

A négy hét óta tartó offenzíva alatt a franciák vesztesége a következő volt: halottakban 26.000-et számláltak meg a németek, meg nem sebesült fogoly volt 17.860; franciák vesztesége 150.000 emberre tehető.

A Saphir francia tengeralattjáró, mely tegnap a Dardanellák bejáratánál elpusztult, aknára futott és ezért semmisült meg.

A kaukázusi orosz csapatok megtámadják a török sebesült szállító csapatokat és a sebesülteket összevagdadják.

Sok orosz hajó a Dunán élelmissert, municiót és ágyút szállít Szerbia részére.

Január 19. Észak-Lengyelországban az oroszok megkísérelték, hogy a Wukra-szakaszon át Radzovánál előre törjenek, a németek visszautasították őket.

Galiciában, a Zaklicyntől keletre fekvő magaslatokon tüzérségünk összpontosított tüzelése az oroszokat első sorbeli tűzvonaluk egyes részeinek elhagyására kényszerítette.

Az oroszoknak az a hátráló maradványa magával ragadta az orosz arcvonalt másrészeit is és végül első sorban levő állásait hat kilométernyi szélességben rendetlen visszavonulással kiűrtette.

A németek La Boisellenél a franciákat állásaikból kiverték, száz közlegényt és három tisztet foglyul ejtettek, az argonnei erdőségben több francia sáncot elfoglaltak. Felső-Elzászban a hóvihár és a köd miatt nyugalom volt.

Január 20. Radzanov, Biegun és

HIREK.

Sierac mellett a németek súlyos veszteségeket okozva, visszavetették az oroszokat, akik közül sok száz fogoly jutott a kezükre.

Jakobény-nál, déli Bukovinában egy orosz előretörést az oroszoknak nagy veszteségeket okozva, csapataink visszavertek.

A szerb kormány küldöttei megérkeztek Athénbe, ahol tárgyalásokat kezdtek a görög kormányval.

A németek megcáfolták az angoloknak La Bassénál elért sikereit.

Északi Asszerbeidsanban a török lovas csapatok megfutamatottak egy erős orosz csapatot.

Észak-Perzsia lakossága előtt most hirdették ki a szent ívét; a törzsek nagy lelkesedéssel csatlakoznak a háborúhoz. Az oroszok Krasz körül nagy csapatokkal erősítették meg frontjukat.

Január 21. A nisis olasz követ a leghatározottabban kijelentette, hogy Szászország nem fogja engedni, hogy Szerbia az Adriapartján tért hódítson. Anglia római nagykövete az olasz külügyminiszternek jegyzéket nyújtott át, melyben az ánfáhtalmak figyelmeztetik az olasz kormányt, hogy nagyobb albán területek megszállása esetén katonaságot szállít partra Durazzóba.

A Dunajec mentén tüzéségünk sikerrel lőtte az orosz gyalogsági vonalak egyes szakaszait és egy erősen megszállott magyar kiűritését ki-erősökölte.

Egyik osztagunk előre nyomult a Dunajecig és nagyobb veszteségeket okozva, az oroszoknak a Dunajecen át épített hadihídját szétrombolta.

A Németek Zeppelinekkel megtámadták az angol partokat. Egy Zeppelinin Yormouth fölött öt bombát dobott le, a második Kingslynt bombázta, a harmadik Sandighamret. Sok embert megöltek, igen sok házat rombadöntöttek és nagy károkat okoztak.

Arrasnál és az Argoneokban a németek több francia lövészárkot elfoglaltak és több gépfegyvert zsákmányoltak.

A törökök Sal El Arabnál levő angol erődítések ellen támadást intéztek és nagy veszteségeket okoztak az angoloknak. A szenusszi csapatok már Egyiptom területén állanak.

Január 22. A Visztulától nyugatra eső területen Borzymowtól északra a németek támadása előbbre haladt.

Az oroszoknak Lopusznotól nyugatra, Konskiétől délnyugatra intézett támadását a németek visszaverték.

Lipnótól keletre egy kisebb ütközet a németekre nézve kedvezően dőlt el. Száz orosz fogoly maradt a németek kezén.

Porumbaro román külügyminiszter lakásán minisztertanács volt, amelyen fontos ügyeket készítettek elő. Az Advearul ennek kapcsán arról ír, hogy a román diplomáciai karban nagy változásokat határozott el kormány.

— **Visszhang a sajtóban.** A „Székelyország” múlt számának első helyén megjelent felhívást, — melyet Erdély vadászaihoz intézett az „Udvarhelyvármegyei Vadásztársaság” — nemcsak Erdély összes előkelőbb lapjai, hanem az országos sajtó is a legnagyobb lelkesedéssel ismertette. A „Budapesti Hírlap”, „Pesti Hírlap” és más tekintélyes napilapokon kívül a „Független Székelység” Sepsiszentgyörgy, „Székely Újság” Kézdivásárhely, „Nagyszabeni Újság” Nagyszabon, „Erdővidék” Barót vasárnapi számai érkeztek be hozzánk. A „Székely Újság” hasábjain „Egy kézdívásárhelyi vadász” örömmel üdvözlö a mozgalmat és Háromszék vadászaihoz lelkes felhívást intéz. Javasolja hogy, „a vármegyei alispán ur közzellettel hívna fel Háromszék vármegye községei előjáróságait annak kihirdetésére, a jelentkezők szükségelt nyilatkozatai és névjegyzékének be-terjesztésére.” Felhívását azzal végzi, hogy: „csatlakozunk tömegesen a szabad vadászcsapat kibontott zászlója alá, mert nem vadász, de hitvány figura, ki innen kimarad... Eljen a hazá! Eljen a király! Eljen a szabad vadászcsapat!”

— **Kifütellett 82-es tisz.** Örömmel értesülünk, hogy *Farkas* Antal tartalékos hadnagyot, ki súlyos sébével a harcútról éppen most tért vissza ezredéhez Székelyudvarhelyre, soron kívül főhadnagynak léptették elő, — elsőnek az ezredben s utban van részere a „Signum laudis”, legfelsőbb elismerés is; jól megérdemelt jutalomul a hős tartalékos tisztnak. Igazán bátor és valóban hős katonát ért ez a szép kitüntetés. Sok bravourral, rettenthetetlen szívet és energiával küzdött végig négy hosszú hónapot a harcútról s mindenkor a legnehezebb feladatokat is felebbvalói elismerésére méltó módon oldotta meg. Öszinte szívből gratulálunk kitüntetéséhez!

— **Új hadapródok.** *Rothenary* Antal ezredes, a székelyudvarhelyi 82-ik ezred parancsnoka: Csont Sándor, Gutovszky Gyula, Rudolf Ferenc, Tankó Károly, Ferencz Balázs, Baborszky Antal, Emil József, Kónya Lajos, Szillágyi Ignác egy éves önkénteseket tartalékos hadapródoknak, Haffner Gyula hadapródjelöltet pedig hadapródnak nevezte ki.

— **Szabad liceum.** A székelyudvarhelyi szabad liceumi előadások sorozatában múlt vasárnap *Székelyhid*y Viktor kir. gazdasági felügyelő előadása következett. Az előadás a háborús időkben való közgazdasági helyzetünkről adott kimerítő ismertetést. Kifejtette, hogy állatanyagunk lösege folytán a husneműekben és gazdasági állapotokban meg nem szorulunk. Avegabonafélékben pedig termésünk a jövő aratásig elegendőnek mutatkozik, sőt még tovább is, ha a gabonakészletben a takarékoság-

nak kormányzatilag is előírt módjait pontosan betartjuk. Rámutatott még az előadó arra is, hogy Németország a jó megműveléssel milyen nagy föbblettermési eredményeket ért el, s hogy ez a szövétségesünk megnyíval biztosabb rög minálunk is a kenyérben. A nagyfontosságú előadást mintegy 400 főnyi hallgatóság hallgatta végig osztatlan figyelemmel. Azután *Csiki Annuska* szavalt el igen kedvesen és nagy hatással egy rendkívül szép alkalmi költenényt, *Sajó Sándornak* a magyar huszárokról szóló versét. Ugy az előadást, mint a szavalatot a liceumi bizottság nevében *Paál Sándor* liceumi titkár köszönő szavakkal méltatta. A mai (január 31-ik) liceumi előadást *Dr Paál Árpád* vármegyei főjegyző tartja a drágaságról és e népjóléti intézkedéseikről. Ugyanez a katonazenekar egy különítménye is közreműködik. Az előadás a vármegyei ház nagytermében lesz, amelyet ez alkalomra már napok óta befűtöttek, hogy a közönség e tekintetben is kellő elfogadásban részesüljön.

— **Katonai előléptetések.** *Rothenary* Antal ezredes, a székelyudvarhelyi cs. és kir. 82-ik ezred parancsnoka: *Drinkál János* zászlóalj-kürtőtizedes, címz. szakaszvezetőt valószínű szakaszvezetőnek; *Noda János* tizedes, címz. szakaszvezetőt, *Sándor Ferenc*, *Feiner Izidor* tizedeseket, *Derzsi Dezső* őrvezető, címz. tizedest szakaszvezetőnek; *Benedek Balázs* címz. tizedest, *Szabó Balázs* őrvezető, címz. tizedest, *Orbán János* tizedest és *Leiber Adolf* póttartalékos címzetes szakaszvezetőnek; *Vass András* gyalogost, *Máthé Péter* őrvezetőt, *Gergely Márton* címz. őrvezetőt, *Valient János* és *Péter István* őrvezető, címz. tizedeseket, *Birtalan Lajos* póttartalékos őrvezetőt, *Patakfalvi Mihály* címz. őrvezetőt és *Györke Mihály* gyalogost, valamint *Dendujk Ferenc* őrvezetőt, *Zemlényi János* címz. őrvezetőt és *Wertheim József* őrvezetőt tizedeseknek; *Gutt János* gyalogost és *Dombi János* címz. őrvezetőt címzetes tizedeseknek; *Klepaczky Kazimir* gyalogost (volt lengyel legionárius), *Müller Márton*, *András József*, *Sándor Dénes*, *Kedei Pál*, *Maossy János*, *Keresztély Mihály*, *Bartalis Lőrinc*, *Kapeza Balázs* címz. őrvezetőket, *Dobai József* gyalogost őrvezetőnek léptette elő.

— **Önkéntesek előléptetése.** A székelyudvarhelyi 82. gy. ezred parancsnoka *Bertha Antai*, *Ferencz József*, *Gaal Dezső* egy éves önkéntes, őrvezetőket, *Barabás Gergely* egy éves önkéntest tizedeseknek; *Derzsi Dénes* egy éves önkéntes, őrvezetőt címzetes tizedesnek léptette elő.

— **Eljegyzés.** *Lőrincz Gyula* cs. és kir. 82-es ezredbeli tizedes eljegyezte *Sztoyka Arankát* Székelyudvarhelyi.

— **Három bakát temettek** Székelyudvarhelyt fényes katonai pompával és a 82-es ezred teljes zenekarával s zivekig ható gyászinduló mel-

lett. *Dobrán Demetert* e hó 23-án, *Simó Istvánt* (Mártont) 27-én és *Demeter Istvánt* 28-án délután helyezték örökös nyugalomra.

— **Tisztviselők közgyűlése.** A tisztviselők székelyudvarhelyi egyesülete *Kövesdy József* pü. tanácsos elnöklése mellett a f. hó 24-ikén megtartott évi rendes közgyűlésén elnök emelkedett szárnyalású beszédber. vázolta a mai rendkívüli helyzetet, ecsetelvén a polgárság nyomasztó helyzetét, felhívta a tisztviselői kart, hogy a mai állapotok között f. között tevékenységet fejtsék, könnyítsék meg, tegyék elviselhetőbbé a lakosság helyzetét és legyenek rajta, hogy a tisztviselői kar tekintélye ezzel is emelkedjék. *Puskás Lajos* titkár számolt be ezután az egyesület múlt évi tevékenységéről; megállapítván, hogy a közbejött háború az egyesület céljainak elérésében igen akadályozta. A titkári jelentés tudomásul vétele után a közgyűlés egyhangú szavazattal elnöké: *Kövesdy József* pü. tanácsos, társelnökökké: *Embery Árpád* tanárt és *Dr Révffy Zoltán* kir. ügyészt, titkárrá: *Puskás Lajos* jegyzőt, *Duka Andrást*, pénztárnokká *Birtalan Sándort*, ellenőrré *Bálint Gáspárt*, számvizsgálókká *Gyerkés Mihályt*, *Pilich Lajos* és *Dr Szabó Gyulát*, ügyesszé *Pál Ernőt*, s a választmány tagjaivá: *Dósa Aladárt*, *Esztegar Bálint*, *Gaal Ferencet*, *Gaal Imrét*, *Kovács Jánost*, *Bakócziné Kilyéni Erzsébetet*, *Leichtner Gyulát*, *Maráth Józsefet*, *Dr Németh Albert*, *Dr Paál Árpádot*, *Szabó Gábor* irodatisztet, *Székelyhid Viktor* választotta meg. *Kövesdy József* elnök ezután ismertette *Ugron János* főispánnak a tisztviselői kar érdekében kifejtett önzetlen munkásságát s a közgyűlés indítványára egyhangú lelkesedéssel *Ugron János* főispánt az egyesület tiszteletbeli tagjának választotta meg. *Embery Árpád* indítványára kimondotta a közgyűlés, hogy a török vörös félhold javára 25 koronát, a helyi vörös kereszt egylet javára 20 koronát szavaz meg folyósít. — *Puskás Lajos* indítványára pedig elhatározta, hogy az Udvarhelymegyéből a háborúban elhaltaknak [Székelyudvarhelyen felállítandó emlékére 100 koronát ad az 1915. évi bevételéből. *Mátéffy Domokos* indítványára a tisztviselő telep megvalósítására bizottságot küldött ki a közgyűlés azon meghagyással, hogy az a háború befejeztéig az összes előmunkálatokat eszközölje. Végül az egyesület odaadó támogatásáért a helyi sajtónak őszinte köszönetét nyilvánította.

— **Bejárónak** vagy idősebb uri asszonyhoz, vagy öreg urhoz házvetőnek ajánlkozik egy tisztességes, polgárosszony, ki a háztartás körül előforduló minden munkára vállalkozik, cím e lap kiadchivatalában válaszbélyeg ellenében megtudható.

Nyomtatta és kiadja **BETEGH PÁL** könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyi.